

der i den Henseende have lidt Overlast, tror jeg ikke, man har tænkt paa at give nogen Erstatning. Jeg tror altsaa, at man overfor disse Spørgsmaal har staaet paa den Maade, at man har sagt: Det er billigt at gjøre det, og naar vi kunne gjøre det, er det godt, at vi kunne det, og saa bør vi gjøre det; men at man ikke har stillet det som et egentligt Retskrav til Staten, der kunde forlanges opfyldt med en lignende Ret som f. Ex. den, Statskreditorerne have til at faae deres Styld betalt, eller som den Mand, der har udført Noget for Staten efter Statens Bestilling, har til at faae Betaling for dette Arbejde. Altsaa, et egentligt Retskrav i denne Forstand synes jeg ikke, her kan være Tale om. Det staar for mig ogsaa her saaledes, at naar der skal ydes Erstatning i disse Tilfælde, som dette Lovforslag angaar, maa det nærmest være fra Synspunktet af en Humanitets- og Billighedsfordring, som man vil fyldestgjøre indenfor visse Grændser, indenfor de Grændser, man finder passende, og saa vidt man kan. Nu skal jeg hermed ikke nægte, men gjerne erkjende, at det ikke er en Grund til ikke at gaa den Vej, som Lovforslaget antyder; thi der er saa Meget, Staten maa gjøre, som den ikke kan siges at være strengt juridisk forpligtet til, men som den dog maa gjøre for at tilfredsstille de andre Krav, som kunne stilles til den med en vis Ret, og derfor er det meget langt fra mig at ville sige, at det skulde være umuligt her tillands at gaa ind paa noget Vignende som det, der her foreslaas, saa meget mere som det er Noget, der rundt om i Verden gjør sig gjældende — det kan man ikke nægte — mere eller mindre. Men det har alligevel ved Behandlingen af Lovforslaget en hel Del at sige, om man gaar ud fra det Synspunkt, at der er Spørgsmaal om et egentligt Retskrav, eller man gaar ud fra det Synspunkt, at der kun er Tale om et Billighedskrav. For det Første fremkalder det den Forstjæl, som det ærede kongevalgte Medlem, som havde Ordet, var inde paa, at naar man betragter det som et Billighedskrav, vil det meget godt kunne forsvares at overlade til Domstolenes Skjøn ved enhver enkelt Leilighed at afgjøre, om der efter det konkrete Tilfældes Bestaenhed skal gives Erstatning eller ikke, hvorimod dette ikke godt vil kunne lade sig gjøre, hvis man opfatter det som et egentligt Retskrav. Men der er ogsaa en anden Henseende, hvori Forstjellen kan vise sig, og som jeg særlig maa henlede Opmærksomheden paa, og det er, at det forekommer mig at være noget betænkeligt saaledes uden videre at sige, at den Paagjældende skal have Erstatning for det Første

for den Lidelse, han har udstaaet, og dernæst for det Formuetab uden nogen som helst Begrændsning, som er ham tilføjet ved Fængslingen. Gaar man ud fra, at det er et ligefremt Retskrav, her er Spørgsmaal om; saa vil man maaste nok sige, at Erstatning for Lidelser er Noget, som ligger udenfor, Noget, som ikke saaledes strengt kan bringes ind under de almindelige Erstatningsregler, men Erstatning for Formuetab vil man saa være nødt til at erkjende maatte indrømmes i fuldeste Omfang. Jeg skal da dertil sige, at det forekommer mig at være altfor meget at forlange af Staten, at den skal have en Forpligtelse til ganske efter de almindelige Regler at erstatte hele det Formuetab, en Mand saaledes kan have lidt ved sin Fængsling, altsaa, at han skal have Erstatning ikke blot for det positive, ligefremme Tab af Tid og Indtægt, for saa vidt hans Indtægt staar i et bestemt Forhold til Tid, men at han desuden efter denne Opfattelse skal have Erstatning for det indirekte Tab, som en saadan Fængsling kunde foraarlage ham. Det vil mange Gange kunne føre til meget vigtigaende Fordringer lige overfor Staten. Skal en Handlende eller en anden saadan Mand, der bliver arresteret, have Erstatning ogsaa for det indirekte Tab, han kan siges at have lidt, men som er et Formuetab, saa kan det blive ganske overordentlig store Summer, der kan blive Spørgsmaal om. Det vilde slet ikke forundre mig, om man saa vilde kunne komme til at beskæftige sig med Tilfælde, hvor der er Spørgsmaal om flere Hundrede Tusinder af Kroner, som skulde kunne tilkomme den Paagjældende. Derfor mener jeg ogsaa, at her er et Punkt, hvor det kommer frem, hvad man egentlig anser for Udgangspunktet; thi hvis man ikke gaar ud fra, at det er et egentligt Retskrav, men nærmest betragter det som et Billigheds- eller Humanitetskrav, hvorom her er Tale, vil man med god Grund komme til en Begrændsning og ikke til saadan uden videre fuldt ud at anerkjende, at et beviseligt Tab, være sig af en Fordel eller et positivt Tab, være sig altsaa direkte eller indirekte, naar det blot gaar ud over den Vedkommendes Formue, skal erstatte af Staten. Det tror jeg derfor ogsaa er et af de Punkter, hvor der, selv om man vil anerkjende Kravet som et Humanitetskrav og derfor vil søge at realisere det gennem Lovgivningen, vil være en Nødvendighed for at drage visse Grændser, og hvor det ikke gaar an saaledes at lade det uden videre falde ind under de almindelige Regler for Erstatning. — Forøvrigt erkjender jeg lige som flere af de ærede foregaaende Talere, at Lovforslaget, naar man i det Hele vil ind